

ALFRED DE VIGNY

Az Olajfák hegyén

Akkor éjszaka volt, s Jézus ment társtalan,
mint holton szemfödél, fehér leple olyan;
a tanítványok ott, a domb tövéén aludtak,
olajfák közt, miket gyászos szél réme zúgat;
Jézus velük remeg, megnyúlnak léptei,
halálos szomorú, szemét homály lepi,
mellén két összefont karral, fejét lehajtva,
tolvajnak látszik ő, ki zsákmányát takarja,
s ismervén a hegyet, akár a tenyerét,
a Getszemáninak nevezett helyre lép.
Térdre ereszkedik, homlokával a földön,
majd fölneéz újra, hogy Atyjához könyörögjön.
— De a mennybolt sötét, és Isten nem felel.
Ó fölemelkedik, riadtan indul el,
olajfák közt tör át. Arcán hideg pataokban
vérvéríték szakad le csillapíthatatlan.
Visszatér, s odalent így jajdul meg szava:
„Nem mondotok imát velem ma éjszaka?”
De az apostolok szemén halálos álom.
Péter sem hallja meg, ura bárhogy kiáltson.
Az Emberfia most újra magasba hág,
és onnan kémleli az ég sok csillagát,
az Angyalt kutatón, mint egyiptomi pásztor.
De a gyász fellege, mint egy özvegyi fátyol,
a nagy sivatagon lomhán végigterül.
Jézusban földereeng újra, már emberül,
szenvetések között telt harminchárom éve,
és ádáz félelem markol földi szívébe.
Borzong. Háromszor is kiált, s hiába szól:
„Atyám!” Konok a csend, csak a szél válaszol.
Leül a földre most, töprengve, s gyötrellemmel,
emberként érti meg, mi a világ s az ember.
— S belerendül a föld, akkora az a súly,
mellyel Atyja elé a Fiú leborul.

II.

S Jézus szólt: „Ó, Atyám, hagyd, hogy sorsom betöltsem,
a végső szó előtt ne csukd még össze könyvem!
Világod érzed-e, s az emberi nemet?”

Húsomban haldokol, s kezeid közt remeg!
Mert fél a Föld maga maradni, elhagyatva,
ha meghal, kinek új ígére nyílt ki ajka,
mert szikkadt benseje — ez volt akarod —
üdítő égi szót csak hangomból kapott.
De oly tiszta e szó, oly varázs tölti mélyét,
hogy életet adó csöppjei megigézték
isteni balzsamul a halandók nemét,
mikor, tárva karom, szóltam: Testvériség.
Óh, Atyám! ha nehéz parancsod végbevittem,
s a bölcs arca mögé rejtettem el az Istent,
ha emberáldozást már nem követelek,
lelket kérve csupán, nem pedig testeket,
magát a létezőt mindig jelképre váltova,
két fillérre vagyont, tusát tanácskozásra,
a vér hullámain a bor habjaira,
ha végül ostya lett hús-vér testem maga;
ha új időt hozok, s rabságából ocsúdva
szabaddá lett a föld; — mit eltörlök, a mültra,
e gyötrött testre, mit elhagy már az erő:
véremtől ugyanúgy tisztuljon a jövő!
Szabadító Atya! már most, napot se késve,
szálljon áldozati vérem azok fejére,
akik így szólni majd nem átallanak:
»Ártatlant ölni a többiekért szabad.«
Jól tudom, hogy jövő századok seregén túl
álbölcsök kórusa előtt maroknyi kényúr
nevemben szólva úgy elámít népeket:
a megváltásra már magam sem ismerek.
— Jaj! Hangom hasztalan remeg még az igétől,
mérget fakasztanak minden példabeszédből,
múlják el tőlem e kehely fertőzete;
az abszint nem maróbb, sem ecet vagy epe.
Az ostor, a töviskorona, mind, ami rám vár,
kézbe vert szeg, a kard, amely keblemen átjár,
és végzetem helye, a zord kereszt maga,
mindez, Atyám! nem, ó, nem rémít annyira!
Ha egy Isten akad, ki lecsap a világra,
úgy kell, hogy mély nyomok maradjanak utána;
s azért jöttem csupán a gyarló Földre én,
mely lankadatlanul fohászodott felém,
hogy hagyjak ott magam helyett két iker-Angyalt,
kit minden földlakó imádna áhitattal,
a megfontolt Tudást meg a bízó Reményt,
mindkettő járjon ott Eden szülöttjeként.
Úgy hagyom mégis el e földet, menthetetlen,
hogy fojtó köntösét éppen csak megemeltem,

ráhurkolódik e lepel, átkos, nehéz,
markolja kétfelől Bűn és Kétkedés.
»Bűn s Kétely!« Egy szavam mindkettőt összezúzza,
hogy feloldozzalak, mindenképp rászorulsz ma;
hiszen nem álltad el útjukat. — Ím, e vád
alatt roskadozik a teremtett világ.
Szólítsuk hát elő Lázárt a napvilágra,
hogy a holtak nehéz titkát végre kitárja,
idézze rendre föl, hogy mit látott alant;
szóljon. — Ami örök s ami halálba tart,
mit a Természet az Istenének köszönhet,
mit lényeinek ad, s mitől megfosztja őket;
az Egekbe ható néma üzenete,
szúzi kötelmei, sóvár szeretete;
miért hull el öln minden, s miért kel újra,
végleg mi rejtezik, s miről válik le burka;
hogy a sok égitest, melyre a próba hull,
bűnös-e, mint ez itt, s mint ez, megigazul;
hogy ók-e az urak, vagy a földnél cselédek;
mint lehet a talány tiszta, igaz az ének,
együgyű a tudás, hamis az ismeret;
hogy a lélek silány börtönben mért reked,
s két széles út között miért, hogy semmi ösvény,
hogy elégült öröm nyugöz unalma csöndjén,
vagy kusza szenvedély hajszol meg átkosan,
s nincs más, csak dermedés vagy indulatroham;
miért függ a Halál, miként zsarnoki szablya,
a Természet fölött, minden percben lecsapva;
az igaz és a jó, a bűn s a kárhozat
egyetlen kába kör vakesetei csak,
vagy sarkpontok-e ók, két óriási véglet,
vállukon tartva meg mennyet és földvidéket;
a Gonosz bosszúja miféle győzelem,
ha gyermek pusztul el miatta büntelen;
vajon a nemzetek csillagvezette nők-e,
kikben az isteni cél talált követőkre,
vagy lámpás nélküli balga szűz mindenik,
kik bóklásznak vakon, s egymást majd fellökik;
hogy mikor az idők mulandóságra termett
óráján mindenegy homokszem már lepergett,
lesz-e tekinteted, égi szó ajkadon,
keresztmennek jele s gyötrelmes sóhajom,
amely az örökös Kínok karmát megoldja
az emberek nyakán, és elhessenti sorra:
— mind kiderül, mihelyt az ember fölfedi,
honnan jöttek s hová vezetnek léptei.”

III.

*Atyjához így beszélt isteni Egyszülöttje.
Vár még, reménykedik, leborulván a földre,
de végül megtörik: „Ám az enyém fölött
a te akaratod legyen való, örök.”
Gyötrelmét rémület rohamai csigázzák,
fogyhatatlan iszony sejteti kínhalálát.
Hosszan előrenéz, vakon kutat szeme,
mint márvány sírfedél, az ég oly fekete.
Fénytelen volt a Föld, sugarak nem keresték,
a lélek fénye sem érte, amint ma sem még,
reszketett. — Ó pedig hallja: lépés dobog,
Júdás fáklýája már a fák közt imbolyog.*

A hallgatás

*Ha az Emberfia a megszentelt Ligetben
azt mondta igazán, mit a Könyv ránk hagyott;
ha jajunkra az Ég süket és rezzenetlen,
s művét úgy dobja el, miként korcs magzatot,
úgy csupán megvetést érdemel ez a semmi,
s az Istenség örök csöndjére megfelelni
méltón a bölcs fagyos elnémulása fog.*

Bárdos László fordítása